

بررسی دلایل ورود دولت‌های اروپا به پرونده عملیات «چشمه صلح» در گفت‌وگوی سفیر اسبق ایران در نروژ با آفتاب یزد

خط‌ونشان قاره سبز برای آنکارا؛ از پرستیز تا منافع!

آفتاب یزد- گروه بین‌الملل: شش روز از شروع عملیات نظامی ترکیه علیه موانع کردهای سوریه می‌گذرد و همچنان زد و خوردهای دیپلماتیک میان بازیگران منطقه، آمریکا و ترکیه به قوت خود باقی است. این روند بعلاوه اظهارات رئیس جمهوری آمریکا و انتشار تصاویر و ویدئوهایی از تلفات غیرنظامیان کرد در شمال سوریه باعث شده تا دایره انتقاد به واشنگتن و آنکارا گسترده شود، به گونه‌ای که کشورهای اروپایی هم وارد میدان شده‌اند و اخباری از تحریم‌های گوناگون علیه ترکیه در سطوح مختلف به گوش می‌رسد که به عنوان نمونه سوئد و نروژ فروش و صادرات تسلیحات و تجهیزات نظامی به آنکارا را ممنوع کردند. از سوی دیگر روسیه و آمریکا با طرح پنج کشور اروپایی شامل فرانسه، انگلیس، آلمان، بلژیک و لهستان در محکومیت عملیات ترکیه و درخواست برای توقف آن مخالفت کردند و همین موضوع باعث شده سبیل انتقادها از سوی قاره سبز به سوی کاخ سفید روانه شود؛ تا جایی که ژان ایو لودریان، وزیر خارجه فرانسه در گفت‌وگو با شبکه دو تلویزیون کشورشبه صورت علنی رئیس‌جمهوری آمریکا را که به نظر می‌رسد عملیات ترکیه مخالفتی نمی‌کند مسئول پیامدهای موجود در شمال سوریه می‌داند. این متغیرها به خوبی نشان می‌دهد که فرانسه به دلیل اتحادش در شمال سوریه با آمریکا از وضعیت موجود نگران است و به همین دلیل است که نه تنها پاریس بلکه سایر کشورهای حاکم بر قاره سبز علیه ترکیه اقدام به اتخاذ موضعی می‌کنند.

برای واکاوی این موضوع و تحلیل دلایل فعال شدن دیپلماسی اروپایی‌ها در پرونده عملیات نظامی ترکیه علیه کردهای سوریه به گفت‌وگو با «عبدالرضا فرجی‌راد» سفیر سابق ایران در نروژ و مجارستان پرداختیم که مشروح آن از نظر می‌گذرد.

از زمان شروع عملیات چشمه صلح در شمال سوریه، کشورهای اروپایی در وهله اول به ترکیه هشدار دادند ولی چند روز بعد که پیشروی نیروهای رزهی ترکیه صورت گرفت و جنگنده‌های ترکیه از آسمان مواضع کردها را هدف قرار دادند، لحن اروپایی‌ها نسبت به آنکارا تندتر شد. دلیل مواضع بی‌سابقه کشورهای اروپایی علیه ترکیه چیست؟

باید توجه داشته باشید که اروپایی‌ها در شمال سوریه حضور نظامی دارند و این حضور به نوعی در چارچوب ائتلاف نظامی با آمریکایی قلمداد می‌شود؛ به صورتی که نظایم اروپایی‌ها با حدود ۲۰۰ نیروی آمریکایی در مناطق شمال سوریه حضور داشتند. اروپایی‌ها پس از حمله ترکیه و چراغ سبز واشنگتن به ترکیه، غافلگیر شدند. از نظر آنها، ترامپ بر اساس تصمیم شخصی خود دست

به یک اقدام کاملاً غیرقابل توجیه زده است و بر این اساس اروپایی‌ها نمی‌خواهند خود را آلت دست دولت آمریکا قرار دهند. آنها معتقدند که اقدام ترامپ در شمال سوریه، باعث تضعیف نیروهای غربی در این منطقه می‌شود؛ لذا زمانی که ترامپ ترکیه در سطوح مختلف به گوش می‌دهد، احساس ضعف می‌کنند و به ناچار باید دنباله‌روی تصمیم کاخ سفیدباشند.

یعنی اروپایی‌ها

خواهان خروج از منطقه شمال سوریه نیستند یا مجبور به عقب‌نشینی خواهند بود؟

همانگونه که گفتیم اروپایی‌ها انتظار اجرایی شدن چنین تصمیمی از سوی ترامپ را نداشته‌اند. اروپایی برای خود منافع را در نظر گرفته‌اند و نمی‌خواهند از دستورهای واشنگتن بیرونی کنند. به عبارتی دیگر اقدام ترامپ باعث شد تا کشورهای عضو قاره سبز در مورد شمال سوریه، بین زمین و هوا قرار بگیرند و یک حالت بلاکلیفی آنها را احاطه کند. موضوع مهمتر که باید به آن نگاه ویژه‌ای داشت این است که اروپایی‌ها معتقدند حضور نظامی آنها تا زمان تنظیم و تدوین قانون اساسی سوریه و فشار بر بشار اسد باید ادامه داشته باشد. آنها می‌گویند این حضور نظامی به نوعی ابزار فشار بر دمشق است؛ از این نظر می‌گویند که اگر با ترامپ همراهی کنند و از شمال سوریه خارج شوند، ابزارهای خود علیه حاکمیت سوریه را از دست می‌دهند و مشکل جدی برای آنها پیش خواهد آمد.

بر اساس داده‌ها و آمارهای موجود تعداد زیادی از کردها در کشورهای اروپایی اقدام دارند و طیف‌های مختلفی از آنها طی سال‌های اخیر به اروپا مهاجرت کرده‌اند. آیا مخالفت و انتقاد اروپا از آمریکا در راستای دفاع از منافع کردهای مقیم اروپا است یا مسئله دیگری در پشت پرده جریان دارد؟

واقعیت این است که درگیری در شمال سوریه می‌تواند مجدداً موجی از مهاجرت را کلید بزند. اروپایی‌ها به شدت نگران هستند که این روند باعث شود موج جدید مهاجرت به سمت کشورهای آنها به راه بیفتد. در این میان آنها به خوبی می‌دانند که کردها جای پای محکمی در شمال اروپا و کشورهای دیگری مانند آلمان، هلند، بلژیک و تا حدودی فرانسه دارند و به همین دلیل است که

اقدام هیجانی بزند.

آنکارا در وهله اول به دنبال ایمن‌سازی مرزهای مشترک خود با سوریه است. آنها معتقدند که کردهای شمال سوریه با ارسال سلاح و تعبیه پویش مناسبت باعث می‌شوند که پ.ک.ک به راحتی بتواند در خاک ترکیه دست به عملیات بزند، به عبارتی دیگر آنکارا، شمال سوریه را حیاط خلوت پ.ک.ک می‌داند و آنرا تهدید امنیت ملی خود می‌داند

اروپایی‌ها مجدداً نگران هستند. دلیل این امر کاملاً مشخص است؛ کردهایی که از شمال سوریه به سمت اروپا می‌آیند ممکن است خوششانود یا آشنایی در اروپا داشته باشند و بخواهند به این کشورها پناه بگیرند. این موضوع برای دولتهای اروپایی یک تهدید به حساب می‌آید؛ چراکه احزاب راست افراطی و ضد مهاجر در این کشورها مخالف ورود پناهجویان به کشورشان هستند و این موضوع می‌تواند برای دولتهایی مانند آلمان، اتریش و غیره در عرصه سیاست داخلی در دسترساز شود.

مسئله دیگر این است که اروپایی‌ها معتقدند با حمله ترکیه به شمال سوریه، احتمال دارد ارتش این کشور برای مدتی در منطقه مذبکور ساکن شود و در آینده با ورود ناتو درگیری میان این دو آغاز شود یا حداقل اختلاف میان اعضاء پیمان سازمان آتلانتیک شمالی زیاد شود؛ ضمن اینکه اردوغان طی چند سال گذشته تقریباً در بسیاری از موضوعات مورد موافقت و تأیید اروپا نبوده است. لذا از یک سو اردوغان می‌گوید به دنبال استقرار سه میلیون

آواره سوری در منطقه امن (داخل سوریه) است و از سوی دیگر شاهد آن هستیم که عملیات مذکور در حال به راه انداختن موج جدید پناهجویان به سمت اروپا است. این متغیرهای لحظه‌ای باعث شده تا اروپا از تصمیمات ترامپ گنج شود؛ چراکه کاخ سفید بدون هیچ مشورتی با اروپایی‌ها دست به چنین اقدامی زد. این نگرانی برای اروپایی‌ها در مورد افغانستان هم وجود دارد، چراکه آنها می‌ترسند ترامپ در افغانستان هم دست به

دوم این است که با توجه به اقتصاد شکننده ترکیه، این کشور به دنبال آن است تا آوارگان سوری را در خاک سوریه اسکان دهد تا هزینه‌های آنرا از دوش خود بردارد. بدون تردید اسکان دادن این مقدار از پناهندگان آن هم در بهترین و خوش آب و هواترین منطقه سوریه می‌تواند ترکیب جمعیتی آنجا را دستخوش تغییر کند. این سه میلیون پناهنده از اعراب سوریه هستند و طی این مدت علاقه آنها به ترکیه زیاد شده؛ طبیعی است که استقرار آنها در این مناطق بافت کردی را بهم میزند و بافت عربی طرفدار ترکیه را تقویت می‌کند. مسئله سوم این است که ترکیه موافقت آمریکا و روسیه در مورد حمله به مناطق شمال سوریه را اخذ کرده است. در مورد آمریکا به نظر می‌رسد که امتیازهایی در مورد همسایگان داده شده و در مورد روسیه هم پیش‌بینی می‌شود که گشایش‌هایی در مورد ادب صورت بگیرد. یعنی اگر ترکیه در شمال سوریه مستقر شود اتفاق‌هایی در مورد ادب رخ خواهد داد و که یکی از آنها می‌تواند استقرار حاکمیت سوریه بر ادب باشد. موضوع چهارم، اعمال فشار بر کردهای سوریه است تا از خواسته‌های خود عقب‌نشینی کنند و نهایتاً وارد مذاکره و صلح با دولت سوریه شوند که احتمال دارد آمریکا هم در این موضوع فعال بوده است. مضاف بر اینکه ترکیه به صورت پنهانی مایل است نیروهای دولت سوریه در مناطق شمال ساکن باشند تا کردهای سوریه، در این راستا دولت سوریه هم خودش را به آب و آتش نمی‌زند و فقط کردها را محکوم می‌کند که اقدام‌های شما باعث شده ترکیه وارد خاک کشور شود!

به عنوان آخرین سوال، آیا عزم اروپایی‌ها برای تحت فشار قرار دادن ترکیه جدی است یا فقط یک مانور قدرت را شاهد هستیم؟

فریادهای فرانسه و تا حدودی آلمان و بریتانیا بر سر منافع است که با همراهی آمریکا کسب می‌کنند. تحریم تسلیحاتی ترکیه زیاد کارساز نخواهد بود؛ چراکه دولت ترکیه برای تسکین کردها از سلاح‌هایی استفاده می‌کند که در داخل خاک خودش ساخته می‌شود و نیاز چندانی به اروپایی‌ها ندارد. آنکارا خودش تولیدکننده تسلیحات موشکی و رزهی است و فکر نمی‌کنم تهدید اروپا در این خصوص تأثیر داشته باشد. در مورد تحریم‌های دیگر ممکن است فشارهای اقتصادی بر آنکارا از حیث صادرات وارد شود اما به نظر نمی‌آید ظرف کردهای شمال سوریه با ارسال سلاح و تعبیه پویش مناسب باعث می‌شوند که پ.ک.ک به راحتی بتواند در خاک ترکیه دست به عملیات بزند؛ به عبارتی دیگر آنکارا، شمال سوریه را حیاط خلوت پ.ک.ک می‌داند و آنرا تهدید امنیت ملی خود می‌داند. نکته

ترامپ در خصوص عدم پشتیبانی از کردها و به نتیجه نرسیدن پرونده کره شمالی و همچنین روسیه که حتی در برخی محافل اتهام ارتباط و عاملیت از سوی روس‌ها به وی مطرح است باعث شده تا وضعیت مناسبی در حوزه خارجی نداشته باشد.

به اعتقاد دمکرات‌ها نتیجه سیاست‌های ترامپ باعث شد تا ونزوئلا تقدیم روسیه شود. همچنین انتقادهایی به پشتیبانی بیش از اندازه از اسرائیل مطرح بود که اگر به یاد بیاورید در زمان انتخابات اسرائیل ترامپ در سخنرانی اشاره داشت که هر کس رای بیاورد ما از وی حمایت می‌کنیم. بسنده اسرائیل ترامپ در سخنرانی اشاره داشت که هر کس رای بیاورد ما از وی حمایت می‌کنیم. بسنده حوزه سیاست خارجی برای ترامپ و با هدف سساکت کردن منتقدان داخلی خود در آستانه انتخابات است.

پایگاه رای ترامپ بر شعارهای انتخاباتی وی استوار است که به اعتقاد برخی ناظران مسائل آمریکا خروج نیرو از سوریه و اتخاذ موضعی چون از ابتدا نباید به خاورمیانه می‌آمدم در راستای سیاست‌های انتخاباتی وی برآورد می‌شود. برای مثال اعزام نیرو به عربستان با هدف برترنگ کردن شعار ضد جنگ تبدیل شده به اهداف و پیغام‌ها اشاره به بازدارندگی و درآمدزایی برای داخل در خصوص این اعزام مطرح می‌شود.

وضعیت فعلی آمریکا ریشه در مشی سیاسی جمهوری خواهان و نگاه به داخل آنها دارد. به عبارتی اعزام نیرو به عربستان و دلالتی دارد به با کنترل بحران برای درآمد زایی در داخل و خروج نیروهای آمریکا از مناطق کردی سوریه با هدف کاهش هزینه در حوزه جنگ و خارج از آمریکا به علاوه تخصیص بودجه آن به داخل است. از سوی دیگر کلیات این اقدامات برآمده از دکترین "جیمز مونرو" پنجمین رئیس‌جمهور آمریکا (۱۸۲۵-۱۸۱۷) است. در تئوری مونرو باید از کلیه جنگ‌های خارجی و هزینه کرد برای خارج آمریکا دست کشید و در مقابل همه تمرکز خود را در داخل ایالات متحده گذاشت.

این در حالی است که نگاه جریان نئوکناهای کاخ سفید که پایگاه رای آنها در مال همچنان به قوت خود باقی است با کمی تغییر بر این تئوری استوار است.

البته ترامپ این دکترین را تا حدودی با رفتار و ادبیات سیاسی خود تغییر داده است که گونه‌ای به اصالت نگاه به داخل آمریکا که توسط مونرو تجویز شده را حفظ کرده اما به دلایل پیچیدگی‌های اقتصاد در نظام بین‌الملل و استفاده از عنصر فروش امنیت در بخش سیاست خارجی رنگ و بو اقتصادی به آن زده است. به عبارتی اگر جایی حضور داریم یا هزینه آن پرداخت شده یا در حال پرداخت است.

مزگشایی از دلایل اعزام سه هزار نظامی آمریکا به عربستان در گزارش آفتاب یزد:

چتر امنیتی در ازای پترودلار

امنیتی عربستان در قبال یمین و میانجی به تهران بیش از آنکه خیرخواهانه، واقعی و عملیاتی باشد، تاکتیکی برای خرید زمان است. سران واشنگتن و رضای در این فکر هستند تا در خلال این میانجی‌گری‌ها که ممکن است از یک تا چند ماه طول بکشد، ایرانی‌ها با فشار بر طرف یمینی مانع از تداوم حمله به تأسیسات و زیرساخت‌های عربستان شوند و در نهایت عربستان فرصت کافی برای به‌روزرسانی سامانه دفاعی و توان نظامی خود در مرزهای یمین را داشته باشد.

انتشار خبر گسیل سه هزار نظامی آمریکایی به همراه کاسکادران جنگنده اف۱۵، یک گروه از رادارهای پرند اوکس، چند آثار بل پاتریوتیکو آتشبار سامانه ضد بالستیک نودبه همراه برخی سامانه‌های جدید تر هشدار دهنده جنگ الکترونیک، صحت و درستی این ادعا را اثبات می‌کند. استقرار این نیروها و تجهیزات در یک روز یا یک ماه به پایان نخواهد رسید و بن سلمان فکر می‌کند در این مدت باید جبهه جنگ را آرام نگه دارد تا زیرساخت‌ها و پیش‌نیازها جهت شروع مجدد جنگ فراهم شود.

از سوی دیگر تحلیل دیگری نیز در این زمینه وجود دارد و آن به مخابه پیام از سوی ترامپ به بن سلمان مربوط می‌شود. در واقع تحلیل برخی رسانه‌های منتقد به ترامپ گویای این مسئله است که با انتقال این حجم از تجهیزات و اقدام ترویستی همیونست‌ها در زدن فنکشن ایرانی همزمان با سفر عمران‌خان، تل آویو واشنگتن به بن سلمان این پیام را مخابره کردند که نمی‌خواهد به دنبال عادی‌سازی روابط باشید و از ترس تهدیدهای یمینی‌ها که ایران می‌تواند آنها را کنترل کند به سوی عادی‌سازی روابط با تهران بروید ما هستیم.

شعارهای انتخاباتی شخص‌های حیاتی ترامپ موضوع بعدی که باید در این تحلیل به آن اشاره کرد مسئله سیاست داخلی آمریکا است. به گفته برخی اندیشکده‌های داخلی آمریکا، ترامپ خروجی و کارنامه موفق‌تری در حوزه سیاست خارجی ندارد که این مسئله یک امتیاز منفی و قابل توجه برای وی در آستانه انتخابات آمریکا است.

سیاست خارجی دوگانه موضوع دیگری که در خصوص این چهار واقعه مذکور و نقش واشنگتن در اجرای راهبرد تجاری‌سازی امنیت می‌توان به آن پرداخت مسئله سیاست خارجی دوگانه آمریکا در مواجهه با مسئولیت و مداخلات نظامی این کشور است. برای مثال در مسئله ترکیه و خروج نظامیان آمریکا از مناطق کردی سوریه با در نظر گرفتن سابقه ائتلاف واشنگتن با کردها و نگاهی اجمالی به مواضع اتخاذ شده از سوی کشورهای قاره سبز می‌توان این احتمال را با ضرب نسبتاً بالایی در نظر داشت که واشنگتن به دنبال جلوگیری از حمله ترکا و پیشروی آنها در مناطق کردی است اما این اقدام خود در زمان مناسب برای تأمین منافع حداکثری خود در دستور کار قرار میدهد.

به عبارتی ترامپ و سیاستمداران همسو با وی با خلق بحران و سهمیه‌بندی اقدامات میان خود و سایر متحدان به دنبال ایجاد امنیت اما با کاهش منافع و تأمین منافع حد اکثری واشنگتن است. این در حالی است که کاخ سفید در راهبرد تأمین منافع آمریکا در سوریه توضیح بحران و در خصوص عربستان کنترل بحران را در دستور کار خود قرار داده تا در نهایت بتواند با کمترین خدمات بیشترین منافع را کسب کند.

این در حالی است که برخی کارشناسان مسائل خاورمیانه بر این باورند که اقدامات آمریکا در مواجهه با مسئله عربستان ریشه در نفت این کشور دارد. در واقع عربستان با مهندسی بحران و ترکیب شاخص‌های امنیتی و اقتصادی به دنبال افزایش درآمد زایی و جبران بدهی‌های بین‌المللی خود است.

اعزام سه هزار نیرو با هدف کنترل عربستان

فشار تعرفه‌ای بر پکن، اقدام برای نوعی کودتا در ونزوئلا در کنار تحریم روسیه و همچنین برخورد متقابل ریاض در تقابل با صنعا در کنار افزایش هزینه‌های امنیتی برای بازیگران عراق و سوریه و در نهایت کاهش صادرات نفت ایران می‌توانند اهداف از پیش تعیین شده واشنگتن در راستای تحقق راهبرد تجاری‌سازی امنیت باشند. عربستان می‌تواند با درآمدزایی در حوزه نفت عربستان و افزایش بحران امنیتی از سوی ایران و یمین هم هزینه خود را درآورده و هم با کنترل این

رو خط آفتاب

۸۸۳۱۸۵۵۶-۸۸۳۱۸۵۵۵

پیام کوتاه: ۳۰۰۰۱۴۱۴۲۷

۱۵۴۰- واقعا ارزش دارد عکس یک صفحه آفتاب پزوی قدیمی آقای احمدی‌نژاد باشد؟ چه ضرورتی داشت به این موضوع پرداختید؟ کمبود خبری دارید؟ (۷/۱۶)

۱۵۵۵- آفازاده‌هایی که بورس تحصیلی می‌گیرند از رانت استفاده می‌کنند گناهی نکردند اما تبعیضی در اعطای بورس به دیگران خیلی اشکال دارد. مردم از این تبعیض‌ها ناراحتند. از اینکه همه چیز در انحصار آفازاده‌ها باشد. (۷/۱۶)

۱۶۰۶- خسته نشاسید. روز ۲ است روزنامه شما فقط برای احمدی‌نژاد تبلیغ می‌کند. چه دوشنبه چه سه‌شنبه. حالا باید هر روز چشم ما به جمال احمدی‌نژاد در روزنامه آفتاب بیفتد. (۷/۱۶)

۱۶۱۶- آیا صحت دارد می‌گویند برخی نمایندگان به جهت آنکه برای انتخابات آینده تأیید صلاحیت بشوند در مجلس سکوت می‌کنند و چندان توجهی به مشکلات مردم ندارند؟ چرا باید به خاطر تأیید یا عدم صلاحیت وظایف نمایندگی‌شان را فراموش کنند. تأیید صلاحیت از سوسی مردم برای آنها مهم نیست؟ (۷/۱۶)

آفتاب یزد: هیچ قانونی مانع اظهارنظر نمایندگان مجلس شورای اسلامی نیست.

۱۶۲۱- از اجزای طرح امر به معروف و نهی از منکر در مراکز تجاری استقبال می‌کنیم. متأسفانه برخی افراد با پوشش نامناسب در مراکز تجاری و خیابان‌ها تردد می‌کنند که نیاز به راهنمایی و ارشاد دارند. البته امجداوریم با بهترین روش‌های فرهنگی این کار صورت گیرد چون تأثیر آن بیشتر است. (۷/۱۶)

۱۶۳۲- شرایط اقتصادی مردم به گونه‌ای است که زیربار فشار کمر خم کرده‌اند. مردم دیگر تاب و توان هیچ افزایش قیمتی و شوک قیمتی را ندارند. به اندازه کافی فشارها را تحمل کرده‌اند. جناب وزیر نفت باید بداند افزایش قیمت‌ها اگر ممکن باشد اما تحمل مردم زیر بار افزایش بیشتر قیمت‌ها ممکن نیست. (۷/۱۶)

۱۶۴۱- حتی اعمال تحریم‌ها نباید مانع بر الزامات ایمنی و استانداردهای خودروهای داخلی بشود به اسم تحریم‌ها نباید مسئول بی‌کیفیت تحویل مردم بدهند. (۷/۱۶)

۱۱۱۲- از معاونت محترم رئیس‌جمهور خانم ابتکار تقاضا می‌کنم به ماده ۹ مربوط به زایمان خانم‌ها تبصره‌ای اضافه کنند و برای مرخصی که به خانم‌ها داده می‌شود تبصره‌ای برای مرخصی به شهران آنها هم داده شود. (۷/۱۶)

۰۸۴۸- آبیاری برخی قطعات بهشت زهرا (س) مانند قطعه ۷۶ فراموش شده است و درختان در حال خشک‌شدن هستند. این مسکن یکی از ربه‌های پایتخت است. (۷/۱۶)

۰۸۵۲- در زمان مدیریت جهانی احمدی‌نژاد فقط در یک برهه صدمیلیون دلار ناقابل از ۸۰۰ میلیون دلار درآمد کشور برای راهاندازی خط تومپل ایرانی در یک کشور آفریقایی هزینه شد و هرگز به تولید نرسید. از احمدی‌نژاد سوال کنید. (۷/۱۶)

۱۱۱۴- واقعا جز روزنامه آفتاب یزد جای دیگری نداریم که دردل‌های خود را بگویم. می‌گویند کمبود معلم داریم. کسانی هستند با چه بدبختی درس خوانده‌اند اما اینها را استخدام نمی‌کنند. از اینها برای استخدام حتی در روستاها استفاده نمی‌کنند. (۷/۱۶)

۱۲۴۲- آدم‌های بی‌هویت که برای معروف‌شدن هر کاری در فضای مجازی می‌کنند مثل آن خانمی که با جراحی‌های عجیب قیافه اجاق و جفتی پیدا کرده، متأسفانه برخی افراد هم اینها را در شبکه مجازی فالو می‌کنند. کاش به جای توجه اینها به فرهنگ و ادب و هنر توجه شود و آدم‌های بی‌هویت بی‌سورج بی‌بند و باری‌اند کنار گذاشته شوند. (۷/۱۶)

۲۰۱۷- آقای جنتی گتت‌مانند امید می‌باشم به این مدیریت‌ها ندارم. این مدیریت‌ها مشکلات کشور را پایان نمی‌دهد. آقای جنتی رئیس‌شورای نگهبان همین مدیریت‌ها و تأیید صلاحیت‌ها زیر نظر شما بوده است. اگر بهترین نیروها سرکار می‌آمدند این مشکلات نبود. باید از نیروهای توانمند دلسوز استفاده کرد. اما برخی از اینها تأیید نمی‌شدند. (۷/۱۶)

پیام‌های مردمی در صفحات ۲-۶-۱۱